

OBJEKTIV OG SUBJEKTIV FORSONING

Innholdsfortegnelse

OBJEKTIV OG SUBJEKTIV FORSONING	1
Forsoningsverkets rettsspråk - Den Hellige Ånds sakralspråk	1
Uttrykket "han forlater misgjerning" osv.	2
Den objektive forsoning.	3
Den subjektive forsoning.	4
En korsfestet Kristus - Guds kraft og visdom	5
Fra bekjennelsesskriftene:	7

Forsoningsverkets rettsspråk - Den Hellige Ånds sakralspråk

De pakter som Gud har inngått, er av rettslig (juridisk) art. Med universelle løftepakter har Gud påtatt seg alle forpliktelser og lovt alle mennesker alle rettigheter. Lovpakten på Sinai derimot la alle plikter på Guds utvalgte folk Israel og tilkjente Gud alle rettigheter. Lovpaktens moralnorm er Guds gode skapervilje, tydeliggjort i Tibudsloven og sammenfattet i det dobbelte kjærlighetsbud.

Eksempler: 1 Mos 12:3 – Jeg vil velsigne dem som velsigner deg, og forbanne den som forbanner deg. I deg skal alle slekter på jorden velsignes. **Mt 22:37ff** – Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand. Dette er det største og første bud. Men et annet er like stort: Du skal elske din neste som deg selv. På disse to bud hviler hele Loven og Profetene.

Av rettslig art er også Kristi stedfortredergjerning under loven, lydige inntil døden:

- Lovoppfyllelse, enda han i sin person var Lovens Herre.

Eksempler: Gal 4:4f – i tidens fylde sendte Gud sin Sønn, født av en kvinne og født under loven. Han skulle kjøpe dem fri som stod under loven, så vi kunne få barnekår. **Mt 12:7f** – Hadde dere skjønt hva det ordet betyr: Det er barmhjertighet jeg vil ha, ikke offer, da hadde dere ikke dømt de uskyldige. For Menneskesønnen er herre over sabba-

ten.

- Kristi offerdød en godtgjøring for verdens synder.

Mt 26:27 – dette er mitt blod, pakatens blod, som utøses for mange til syndenes forlatelse. **2 Kor 5:21** – Han som ikke visste av synd, har han gjort til synd for oss, for at vi i ham skulle bli Guds rettferdighet (skulle bli – av aor konj av ginomai: ginometha).

- Stedfortrederen sonet vår fortjente straffedom.

Eksempler: Gal 3:10 – det står skrevet: Forbannet er den som ikke holder fast på alt det som står skrevet i lovboken og gjør etter det. **1 Pet 3:18** – Den rettferdige led for urettferdige for å føre dere fram til Gud.

- Guds forsoning med verden i Kristus Jesus er Guds rettferdigerklæring av hele den falne verden.

Eksempler: 2 Kor 5:19 – Det var Gud som forsonte verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger... **Rom 5:18** – likesom en manns fall ble til fordømmelse for alle mennesker, så fører en manns rettferdige gjerning til frifinnelse og liv for alle.

”Ordet om forsoningen” kunngjør forsoningsverket i Jesu lidelse og død, og meddeler menneskene syndenes forlatelse for Jesus Kristi skyld, til frelse for hver den som tror. Den som reduserer Guds forsoningsverk til eksempelfortelling, og forkynner frifinnelsen med forbehold om gjenytelser, gjør tre ting:

- Underkjenner frifinnelsen (rettferdigjørelsen ved tro).

Gal 3:11 – når det står skrevet: Den rettferdige skal leve ved tro, er det klart at ingen blir rettferdig for Gud ved loven.

- fjerner grunnlaget for fornyelsen (helliggjørelsen).

Rom 6:14 – Synden skal ikke herske over dere, for dere står ikke under loven, men under nåden.

- og forkynner et annet evangelium enn Kristi evangelium.

Gal 1:6f – Det undrer meg at dere så snart har vendt dere bort fra ham som har kalt dere ved Kristi nåde, og er gått over til et annet evangelium. Men det finnes ikke noe annet evangelium...

Uttrykket ”han forlater misgjerning” osv.

Direkte oversatt - ”han som bærer misgjerning”, det vil si alle menneskers misgjerninger. Stedfortrederne i den gamle pakt representerer Kristus i egen person:

- *Offerlammet.*

Joh 1:29 – Se, der Guds lam, som bærer verdens synd. - Jes 53:4-7. Mt 8:15-17, 1 Kor 5:7, 1 Pet 1:19.

- *Øverstepresten* som gikk i alles sted, for at ikke Guds vrede skal ramme dem som tror på ham.

Om Kristi tjeneste som øversteprest, se **Heb 9:11ff. V 15** – Kristus (er) mellommann for en ny pakt. Han døde, og det ble til forløsning fra overtredelsene under den første pakt, for at de som er kalt, skal få den evige arv som var lovt (8:6f). **V 27f** – Likeså vist som det er menneskenes lodd å dø en gang og siden komme for dommen, slik er også Kristus ofret en gang for å ta bort manges synder, og siden skal han for annen gang komme til syne, ikke for syndens skyld, men for å frelse dem som venter på ham. -1 Tim 2:5f. Gal 3:15, 17 (pakt, testament).

- *Gud* som forlater synd for sin miskunnhets skyld.

Mk 2:6-8 – Jesus /.../ sa til den lamme: «Sønn, dine synder er forlatt. Men noen skriftlærde som satt der, tenkte med seg selv: «Hvordan kan han si slikt? Han spotter Gud! Hvem andre enn Gud kan forlate synder?» - Sal 103:3, Jes 43:25, 1 Joh 1:9.

- Og *Messias* – HERRENS lidende tjener.

Jes 53:11f – Min rettferdige tjener skal gjøre de mange rettferdige når de kjenner ham, for han har båret deres synder. Derfor overgir jeg de mange til ham. **1 Joh 2:1f** – om noen synder, har vi en som taler vår sak hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige. Han er en soning for våre synder, ja, ikke bare for våre, men for hele verdens.. - Joh 1:29, 11:51f, Rom 3:25f, 4:25, 5:19. Kol 1:20. 1 Pet 3:18. Heb 7:25f.

Den objektive forsoning.

Rom 5:10a – Da vi ennå var Guds fiender, ble vi forsonet med ham ved hans Sønnens død.

2 Kor 5:19 - De var Gud som i Kristus forsonet verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger.

Å forsone (katalassein) er her uttrykk for *en sinnsforandring i Gud* – Guds nådige sinnelag. I åpenbaringsordets språkbruk er det å "ikke tilregne" alternativt "forlate" noen deres synder det samme som *å erklære synderen rettferdig*.

Med Jesu Kristi oppstandelse fra de døde har Gud stadfestet sitt nådige sinnelag i den ene Rettferdige i alles sted. Gud er en forsonet Gud. Da er det tale om en historisk kjensgjerning på linje med skapelsen.

Evangeliet – eller budskapet om denne hendelse - er ”forsoningens ord”. Det er sentrum i Guds kirke i himmelen og på jorden.

1 Kor 2:2 – (jeg ville ikke) vite av noe annet hos dere enn Jesus Kristus og ham korsfestet. **Åp 5:12f** – Verdig er Lammet som ble slaktet, verdig til å få all makt og rikdom, visdom og styrke, ære og pris og takk. Og hver skapning i himmelen og på jorden og under jorden og på havet, ja, alt som der finnes, hørte jeg si: Han som sitter på tronen, han og Lammet skal ha all takk og ære, pris og makt i all evighet. (5:6) - Gal 3:1f, 6:14. 1 Krøn 29:11.

Den subjektive forsoning.

Evangeliet om Guds forsoning med verden oppmuntrer til tro, 2 Kor 5:20 - La dere forlike med Gud. Med evangeliet som middel virker Gud troen i tilhørernes hjerter når og hvor han vil. Da oppstår den dristige tanke, at Guds forsoning gjelder meg også. Troen griper Gud i hans ord og stoler på ham.

Rom 5:11 – vi priser oss lykkelige i Gud, ved vår Herre Jesus Kristus, han som har gitt oss forsoningen.

Guds forsoningsverk motiverer og oppmuntrer enhver til å vende om og leve forlikt med Gud. Da tar vi Gud på ordet og anvender forsoningsverket, enhver på seg selv, og lever forlikt med Gud. Denne sinnsforandring har følger for vårt dagligliv. Rom 12:1f.

Det er ingen mangel ved troen. Den har Kristus til gave. Guds selvhengivende kjærlighet i Kristus er hel og fullkommen. Med ham til gave, oppmuntrer Gud oss til daglig omvendelse med hans kjærlighet til eksempel.

1 Joh 4:10f – Kjærligheten er ikke det at vi har elsket Gud, men at han har elsket oss og sendt sin Sønn til soning for våre synder. Mine kjære, har Gud elsket oss slik, da skylder også vi å elske hverandre. Mt 18:12-14. Joh 13:13-17. Rom 3:25-28, 5:8-11.

Utelukket fra forsoningens årsak er forestillingen om omvendelsen som en gjenytelse og formildende omstendighet i Guds øyne. Appellforkynnelse gjør evangeliet til -lov, troen til prestasjon og dåpen til lydighetshandling.

En korsfestet Kristus - Guds kraft og visdom

Menneskelig sett, virker det urettferdig at Den ene uskyldige måtte lide for alle skyldige. Men dette gjorde Guds enbårne Sønn av fri vilje, da han kom i Jesu tjenerskikkelse.

Joh 3:16 – Så har Gud elsket verden. **10:17f** – Faderen elsker meg fordi jeg gir mitt liv for siden å ta det tilbake. Ingen har tatt mitt liv, jeg gir det frivillig, for jeg har makt til å gi mitt liv og makt til å ta det igjen (18:4-11). **Ef 5:2** – Kristus elsket oss og gav seg selv for oss som en offergave, et velluktende offer for Gud.

Evangeliet åpenbarer Guds rettferdighet med to fakta: (1) Gud tilregnet den uskyldige Kristus alle menneskers syndeskyld. Og (2) Gud lot den uskyldige Kristus være offerprest og offerlam i alles sted. Guds nådepakt i Sønnens blod la alle lovens plikter på ham, og lot menneskene få alle rettigheter hos ham, både barnerett og arverett.

Jes 53:6 – Vi for alle vill som sauer, vi vendte oss hver sin vei. Men skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham. **2 Kor 5:21** – Han som ikke visste av synd, har han gjort til synd for oss, for at vi i ham skulle bli Guds rettferdighet. **Joh 1:29** – Se, der er Guds Lam som bærer verdens synd. **Gal 3:13** – Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse da han kom under forbannelse for vår skyld. **4:4f** - i tidens fylde sendte Gud sin Sønn, født av en kvinne og født under loven. Han skulle kjøpe dem fri som var under loven, så vi kunne få barnekår. **1 Pet 3:18** – Kristus selv led døden for synderes skyld, en gang for alle. Den rettferdige led for urettferdige for å føre dere fram til Gud.

Bibelen inviterer ikke til spekulasjon om hva Gud i sin majestet *kunne* ha gjort. I *sentrum* står en underfull kjensgjerning i en bevitnet Jesus historie, «slik Skriftene har sagt» (1 Kor 15:1-5). *Tydningen* har Gud gitt med ord han har talt gjennom sine profeter: Gud er oss nådig og forlater oss syndene av eneste grunn - Guds Sønnens lidende lydighet i Jesu tjenerskikkelse. Han har oppfylt Guds lov i alle deler, og derfor ble han Guds løsepenge for verdens synd og menneskenes eneste årsak til frifinnelsen hos Gud. Dette stadfestet Gud – både Jesu person og verk - da han oppreiste Jesus fra de døde.

Mt 20:28 – Menneskesønnen (er ikke) kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge for mange. **Rom 3:24** – ufortjent og av hans nåde blir de erklært rettferdige på grunn av forløsningen i Jesus Kristus, **1 Tim 2:6** – Kristus Jesus som gav seg selv som løsepenge for alle. **1 Pet 2:24** – Han bar våre synder på sitt legeme opp på korstreet, så vi skulle dø bort fra synden og leve for rettferdigheten (Jes 53:4f. Dåpens betydning, se Rom 6:2ff).

Gud er i sitt vesen *hellig* – både *nidkjær* og *kjærlig*. Guds lov er bærer av Guds hellighet. Gud elsker den verden han har skapt, og derfor reagerer han med nidkjærhet mot menneskets frafall i tillit til andre guder, og fremst blant dem selvets lyst. Uten frykt for Gud og uten

tillit til ham, er vi under fordømmelsen og bereder vår egen fortapelse i det evige «utenfor» (Mt 8:12, osv). Ond samvittighet bekrefter Guds fordømmelse, tross alle tankens fluktforsøk. Det gjør også døden (Heb 2:15). Vi får som fortjent. Lovens budskap er skremmende og forferdelig. Guds kjærlighet til sitt verk krever Guds inngripen

Guds ordåpenbaring fremstiller Guds nidkjærhet og kjærlighet ved siden av hverandre, men alltid slik at Guds nidkjærhet tjener hans kjærlighet. Aller kraftigst lyder begge i budskapet om stedfortrederen "Kristus Jesus og ham korsfestet", 1 Kor 2:2.

Gal 3:10, 13 – de som holder seg til lovgjerninger, er under forbannelse. For det står skrevet: Forbannet er den som ikke holder fast på alt et som står skrevet i lovboken og gjør etter det (5:10b, jf 1 Kor 14:36-38). **Rom 7:25** – Jeg ulykkelige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme? Gud være takk ved Jesus Kristus, vår Herre!. Så tjener jeg altså Guds lov med mitt sinn, men syndens lov slik jeg er av naturen.

Evangeliet er budskapet om vår frifinnelse i Kristi stedfortredende offerdød. Evangeliet lar oss kjenne den eneste sanne Gud i hans kjærlighet, som er større enn hans nidkjærhet (Joh 3:16). Troen griper Gud i hans løfte og har Forsoneren og Frigjøreren til gave, ja, mere til, for med ham til gave følger fornyelsen i våre liv, om enn i sin begynnelse.

Gal 3:13 – Men Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse da han kom under forbannelse for vår skyld. For det står skrevet: Forbannet er enhver som henger på et tre. **Rom 1:18f** – evangeliet /.../ er en Guds kraft til frelse for alle som tror. /.../ For i det åpenbares Guds rettferdighet, av tro og til tro, slik det står skrevet: Den rettferdige skal leve ved tro. **5:19** – Likesom de mange ble syndere på grunn av det ene menneskes ulydighet, skal nå de mange stå som rettferdige på grunn av den enes lydighet (v 8-11). 2 Kor 5:19ff.

I Guds frelsesråd må Guds strenge rettferdighet tjene evangeliet om hans selvhengivende kjærlighet – begge stilt frem i Kristus og ham korsfestet. Det var Guds Sønn av evighet som i sin menneskenatur led den evige fordømmelse, den vi mennesker har fortjent med vår onde lyst i tanker, ord og gjerninger. Gudmenneskets lidelse var av uendelig verdi for Gud, og er et mysterium for Guds engler og for oss. Vi er ikke henvist til spekulasjon, men til Guds forsoningsverk i en korsfestet Kristus. Han er Guds kraft og visdom.

1 Joh 1:7f – Sier vi at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv og sannheten er ikke i oss. Men dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renser oss for all urett. **Apg 20:28b** – Vær hyrder (pastorer) for Guds menighet, som han vant ved sitt eget blod. 2 Kor 5:21. Jes 53:4-6

Fra bekjennelsesskriftene:

Apol 4:76f, 82: «Å motta syndenes forlatelse er å bli rettfærdiggjort, etter det som står: «Sannelige er de som har fått sine misgjerninger tilgitt» (Sal 32:1). Bare ved troen på Kristus /.../ ikke på grunn av kjærligheten eller gjerninger, er det vi mottar syndenes forlatelse, selv om kjærligheten følger troen. /.../ Syndene blir tilgitt på grunn av Kristus som forsoneren (sit Rom 3:25). /.../ Og Paulus legger til «ved troen». Slik blir altså denne forsoner til gagn for oss, når vi ved troen mottar den miskunn som er lovet i ham, og stiller den mot Guds vrede og dom (sit Heb 4:14f)».

Samme 110, 120: «Dersom troen mottar syndenes forlatelse på grunn av kjærligheten, vil syndenes forlatelse alltid være usikker, for vi elsker aldri så mye som vi skulle. I virkeligheten kan vi ikke elske i det hele tatt, dersom ikke hjertet er visst på at syndenes forlatelse er blitt gitt til oss.»

Samme 195f: - «syndenes forlatelse er den samme og lik for alle, som Kristus er èn, og den blir tilbudt av nåde til alle som tror at de får sine synder tilgitt for Kristi skyld. Syndenes forlatelse og rettfærdiggjørelsen blir altså mottatt bare ved tro, ikke på grunn av noen gjerning. /.../ (Rom 5:1) «Da vi altså er blitt rettfærdiggjort ved tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus. Gjennom ham har vi også fått adgang ved troen.» /.../ Det er troen som oppnår dette, for troen rettfærdiggjør og har en forsonet Gud. Det evige liv tilkommer de rettfærdiggjorte /.../ (Rom 8:30) «Dem som han har rettfærdiggjort, har han også herliggjort.»» (NO 2001: dem som han har *erklært rettfærdige...*)

Samme 231f: «(Kol 3:14) «Kjærligheten som er fullkommenhetens bånd». /.../ Paulus taler om kjærligheten til nesten. Nå *har vi ingen rett til å anta at Paulus ville tilskrive den andre tavles gjerninger – framfor den første tavles*, makten til å gjøre oss rettfærdige eller fullkomne overfor Gud. Og dersom kjærligheten gjør oss fullkomne, så er ikke Kristus som forsoneren nødvendig. For bare troen griper Kristus, forsoneren. /.../ Han sier at kjærligheten er en kjede eller et bånd, og med det vil han vise til det som knytter sammen og forener kirkens mange lemmer. I alle familier og samfunn må enheten holdes oppe ved gjensidige tjenester, og freden kan ikke bevares uten at menneskene overser og tilgir visse feil seg imellom. På samme måte sier Paulus at det også i kirken må være en kjærlighet som bevarer freden, som tåler - om nødvendig, brødrenes trassige atferd, som overser mindre feil, så ikke kirken skal falle fra hverandre i forskjellige splittelser og det av disse splittelser skal oppstå hat, partier og kjetterier.»

Anm. Filip Melanchton overfører den alminnelige erfaring på kirkefelleskap. Poenget er *lærens prioritet* (første tavle) fremfor nestekjærligheten (andre tavle).

De ti bud gjør tydelig Guds gode skapervilje, som menneskene aner i familie og sam-

funnsliv. Overført på kirkefellesskap, blir Guds skapervilje anvendt i en annen virkelighet – i nådens og syndsforlatelsens rike. Her er den oppstandne Kristus Herren, og nestekjærligheten innordnet Guds selvhengivende kjærlighet i Jesu tjenerskikkelse. I sin lidende lydighet har han oppfylt budet og vist hva Kjærligheten består i og innebærer. Han er kristnes forbilde i omgang med hverandre og alle mennesker. Elsket av Gud – med Kristus som gave, skal vi kle oss «*i inderlig medfølelse, godhet og ydmykhet*». Da tar vi oss ikke til rette, men strekker oss langt, «*så dere bærer over med hverandre*». Kol 3:12f. (Se Lille Katekisme, forkl til «andre tavle».)

Man aner et Kristus-bilde til Guds ære hvor Kristi fred rår i hjertene, og Guds ord rettleder i samtale og gudstjeneste (salmer, hymner og åndelige sanger). Det nødvendige vilkår er læren fra kirkens Herre. Kjærlighetens til åpenbaringsordets Gud er fellesskaps grense.

E-post: kaare.svebak_alfakrøll@gmail.com